

BIURO
RZECZNIKA PRAW PACJENTA
Zespół ds. Zdrowia Psychicznego

RzPP-ZZP-0932-78-4/ASK/SF/12/2013

Warszawa, dnia 25.12.2013 r.

Protokół ze zbadania sprawy na miejscu

przez pracowników Biura Rzecznika Praw Pacjenta w dniu 18 grudnia 2012 r. w Specjalistycznym Ośrodku Edukacyjno-Leczniczo-Rehabilitacyjnym dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących Polskiego Związku Niewidomych w Rudołtowicach.

1. Podstawy prawne

Działania sprawdzające przeprowadzono na podstawie art. 50 ust. 3 w zw. z art. 52 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*¹. Zgodnie z przywołanym przepisem „Rzecznik Praw Pacjenta prowadząc postępowanie wyjaśniające może zbadać, nawet bez uprzedzenia, każdą sprawę na miejscu”.

Kierownictwo Specjalistycznego Ośrodka Edukacyjno-Leczniczo-Rehabilitacyjnego dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących Polskiego Związku Niewidomych w Rudołtowicach (dalej: Zakład) zostało poinformowane o zamiarze przeprowadzenia czynności² w dniu ich rozpoczęcia.

Czynności sprawdzające zostały przeprowadzone przez pracowników Biura Rzecznika Praw Pacjenta:

1. Pana Stanisława Frydrychowicza – Specjalistę w Zespole ds. Zdrowia Psychicznego w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta,
2. Panią Aleksandrę Skoczył – Specjalistę w Zespole ds. Zdrowia Psychicznego w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta.

Wskazane osoby posiadały stosowne upoważnienia do przeprowadzenia weryfikacji stopnia przestrzegania praw pacjenta, udzielone przez Rzecznika Praw Pacjenta³.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 159 z późn. zm.

² Pismo Rzecznika Praw Pacjenta z dnia 11.12.2012 r. (znak: RzPP-ZZP-0932-78-1/KB/12).

³ Nr upoważnień: RzPP-ZZP-0932-78-3/KB/12,
RzPP-ZZP-0932-78-2/KB/12.

Y. Ko R.

W2. R.

2. Ustalenia dotyczące podmiotu leczniczego

Specjalistyczny Ośrodek Edukacyjno-Lecznico-Rehabilitacyjny dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących Polskiego Związku Niewidomych, ul. Zawadzkiego 128, 43-229 Rudołtowiec; NIP 638-15-90-555; REGON 276302342; działa jako przedsiębiorstwo Polskiego Związku Niewidomych – Okręg Śląski z siedzibą w Chorzowie.

Celem Zakładu są świadczenia zdrowotne z zakresu opieki długoterminowej oraz prowadzenie edukacji dla dzieci i młodzieży niewidomej, niedowidzącej, głuchoniewidomej z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym lub głębokim ze sprzężoną niepełnosprawnością. Do zadań Zakładu należy:

- a) udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie opieki długoterminowej;
- b) prowadzenie edukacji umożliwiającej realizację obowiązku szkolnego;
- c) wspomaganie rozwoju psychofizycznego oraz osobowego wychowanków;
- d) prowadzenie terapii psychologicznej, logopedycznej, tyflopedagogicznej, fizjoterapii, hipoterapii, muzykoterapii i dogoterapii;
- e) współdziałanie ze środowiskiem, w celu zapewnienia wychowankom maksymalnego udziału w życiu kulturalnym i społecznym bliższego i dalszego otoczenia;
- f) wspomaganie rodzica (opiekunów prawnych) w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych, w szczególności przez organizowanie konsultacji, zajęć psychoedukacyjnych, warsztatów umiejętności i grup wsparcia;
- g) dążenie do przystosowania wychowanków do życia w społeczeństwie.

3. Zakres badania sprawy na miejscu

Zakres prowadzonych działań sprawdzających obejmował w szczególności przestrzeganie praw pacjenta określonych w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* oraz przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. *o ochronie zdrowia psychicznego*⁴, a także przepisów szczególnych.

4. Czynności i ustalenia związane ze zbadaniem sprawy na miejscu

Pracownicy Biura Rzecznika Praw Pacjenta, po okazaniu stosownych upoważnień do przeprowadzenia zbadania sprawy na miejscu, podjęli w trybie natychmiastowym czynności sprawdzające w Specjalistycznym Ośrodku Edukacyjno-Lecznico

⁴ Tj. Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1375 z późn. zm.

Rehabilitacyjnym dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących Polskiego Związku Niewidomych w Rudołtowicach.

W dniu 18 grudnia 2012 r. w Zakładzie przebywało 23 dzieci. W wyniku przeprowadzonych czynności, tj.:

- rozmów z dyrekcją oraz personelem medycznym;
- oględzin pomieszczeń Zakładu,

stwierdzono, co następuje:

W Zakładzie zatrudnionych jest: 2 lekarzy (1/4 i 3/4 etatu), 1 logopeda (1/2 etatu), 1 psycholog (1/2 etatu), terapeuta zajęciowy (1/2 etatu), 5 fizjoterapeutów (5 etatów), 8 pielęgniarek (8 etatów). Wszyscy specjaliści mają odpowiednie przygotowanie i doświadczenie w pracy z niepełnosprawnymi dziećmi.

W trakcie oględzin stwierdzono, że pomieszczenia (w tym pomieszczenia sanitarno-higieniczne) w Zakładzie były utrzymane w należyтым stanie technicznym i sanitarnym, spełniając wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. *w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą*⁵.

Placówka zapewnia całodobowe wyżywienie według jadłospisu, który ustalony został w oparciu o potrzeby i dzienne normy żywieniowe adekwatne do potrzeb pacjentów. Posiłki przygotowywane są w kuchni na terenie obiektu.

Zakład dysponuje terenem rekreacyjnym. Ponadto, zapewnia pacjentom zajęcia terapeutyczne w zindywidualizowanym trybie, które są wykonywane w specjalistycznych, odpowiednio przystosowanych do tego celu pomieszczeniach. Zajęcia w Zakładzie odbywają się według ustalonego harmonogramu, który obejmuje zarówno zajęcia edukacyjne i rehabilitacyjne jak również zabiegi pielęgnacyjne.

W trakcie oględzin pomieszczeń Zakładu stwierdzono, że świadczeniodawca nie wywiązuje się z realizacji dyspozycji art. 11 ust. 1 ustawy *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* oraz § 11 Załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. *w sprawie ogólnych warunków o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej*⁶. W widocznym miejscu nie wyeksponowano informacji dotyczących:

- danych teled adresowych Rzecznika Praw Pacjenta;

⁵ Dz.U. z 2012 r., poz. 739

⁶ Dz.U. z 2008 Nr 81 poz. 484

- praw pacjenta;
- trybu składania skarg i wniosków.

Udostępniona na tablicy ogłoszeń Karta Praw Pacjenta nie jest sporządzona w oparciu o obowiązujące przepisy prawne.

Ponadto, pracownicy Biura Rzecznika Praw Pacjenta zweryfikowali przypadki stosowania w Zakładzie przymusu bezpośredniego oraz o sposób ich dokumentowania. Podczas rozmowy z Dyrektorem Zakładu – która udzieliła w tej sprawie szczegółowych wyjaśnień – ustalono, iż tego typu działania podejmowane są bardzo rzadko. Każdy taki przypadek odnotowywany jest w dokumentacji medycznej pacjenta, nie jest jednak prowadzona Karta Zastosowania Unieruchomienia lub Izolacji, o której mowa w § 17 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. *w sprawie sposobu stosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania*⁷.

5. Wnioski

W wyniku przeprowadzonych działań należy pozytywnie z uchybieniami ocenić przestrzeganie praw pacjenta przez Świadczeniodawcę.

Niemniej, w Specjalistycznym Ośrodku Edukacyjno-Leczniczo-Rehabilitacyjnym dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących Polskiego Związku Niewidomych w Rudołtowicach doszło do naruszenia następujących praw pacjenta:

- 1) do informacji o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*),
- 2) do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych (art. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*) w związku z naruszeniem dyspozycji § 17 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. *w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania* poprzez niewypełnianie Kart Zastosowania Unieruchomienia lub Izolacji.

⁷ Dz.U. z 2012 Nr 12 poz. 740

L.W

4

6. Zalecenia

1. Uaktualnienie informacji o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*).
2. Dokumentowanie stosowania przymusu bezpośredniego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. *o ochronie zdrowia psychicznego*⁸ oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. *w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego zastosowania*.
3. Przeprowadzenie szkolenia dla personelu w zakresie stosowania przymusu bezpośredniego.

⁸ Dz.U. z 2011 Nr 231 poz. 1375

Protokół ze zbadania sprawy na miejscu przekazano do wiadomości:

- 1) Pani Anny Pagacz-Pal, Dyrektora Specjalistycznego Ośrodka Edukacyjno-Leczniczo-Rehabilitacyjnego dla Dzieci Niewidomych i Niedowidzących Polskiego Związku Niewidomych, ul. Zawadzkiego 128, 43-229 Rudoltowyce,
- 2) Pani Anny Woźniak-Szymańskiej, Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Związku Niewidomych, ul. Konwiktorska 9, 00-216 Warszawa,
- 3) Pana Bartosza Arłukowicza, Ministra Zdrowia, ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa;
- 4) Pana Grzegorza Nowaka, Dyrektora Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia; ul. Kossutha 13, 40-844 Katowice
- 5) Pana Marka Michałaka, Rzecznika Praw Dziecka, ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa;
- 6) Pani prof. dr hab. Ireny Lipowicz, Rzecznika Praw Obywatelskich, al. Solidarności 77, 00-090 Warszawa.